

Posouzení diplomové práce Terezy Langové „Imaginární dialog a jeho vztah k procesu individualizace“

Diplomová práce Terezy Langové představuje vlastně určitý typ kazuistiky, který vychází a čerpá z deníkových záznamů jedné dívky.

Autorka pracuje s deníkovými záznamy jako výchozím materiálem, který je velmi obsažný. Zahrnuje deníkové záznamy, které si vybraná dívka, s poněkud problematickými psychickými stavy (diagnostikovaná porucha osobnosti) vedla po velmi dlouhou dobu, od dětství až do 23 let věku.

Jedná se o dobře vybraný empirický materiál, zejména pro svou bohatost a zajímavost, tvořivý a nejednoznačný charakter zápisů.

Diplomantka si k tomuto materiálu klade obtížné úkoly. Chce především zachytit určitou logiku vývoje, zaznamenanou v denících a nalézt kategorie, které by pomohly materiál zpracovat a současně se vypořádat také s otázkou, zda jsou popsány projevy chování (deníkové zápisky) projevem choroby, nebo naopak nástrojem, jak se s patologickými příznaky vypořádat.

K tomu volí zejména dva termíny: imaginaci a individualizaci, teoreticky odkazující zejména na jungiánskou tradici. Používá také vhodné přístupy narativní, nemůže se vyhnout ovšem ani psychiatrickým diagnózám a popisům. Tyto pojmy pomáhají strukturovat deníkové záznamy a přiblížit je čtenáři. Ta část textu, která zachytila v longitudinální perspektivě vývoj deníků, vývoj života zkoumané dívky je velmi kvalitní a přesvědčivá.

Závěrečné kapitoly se vracejí k výchozím tématům imaginace a individualizace a rozšiřují je (nově hierarchizují) tak, aby vypovídaly o charakteru života sledované dívky, jak byl dosud v textu zachycen: imaginární svět, dialogičnost, pluralita a sjednocení a smrt. Představují tak výsledky práce.

Závěr je podle mého názoru poněkud krátký, také zachycuje pouze jeden pohled na představený případ, pohled na dívčino alter ego (Sofii). I když je pravda, že jde o problém významný.

Na práci si vážím citlivého roztržnění a interpretace obsáhlého empirického materiálu. Také výborných vzhledů do dat např. pochopení, že zjevení Sofie předchází objevení boha Báu ad.

Možná by bylo jednodušší, nežli bojovat s zřetelnou patologií autorky deníků, jí přijmout a snažit se v jejím rámci vysvětlit a popsat svět, ve kterém žije a způsoby myšlení a prožívání, které je vystihují. Nakonec by to nemuselo znamenat odmítnutí strukturujících kategorií. Nejsem klinický psycholog, ale přesto si nejsem jistá, zda opravdu jde o nástroje zvládnutí choroby (vs. spíše její reprezentace) a že se vyvíjejí ve směru progresivním ke zdraví nebo alespoň stabilizaci. Naopak se mi zdá, že se psychická porucha prohlubuje a že přijetí Sofie, ukončení boje s jejím odmítáním, nelze jednoznačně pozitivně interpretovat (vs. pouze jako vývoj). U obhajoby bych se proto ptala na tyto přístupy k DP.

Diplomová práce Terezy Langové je zpracovaná odpovídajícím způsobem, a to jak teoretická, tak výzkumná část. Navrhuji proto k obhajobě hodnocení výborně až velmi dobře.